

Valg av fond

Aftenposten har gjennom en serie artikler den siste tiden satt søkelyset på valg av aksjefond. Avisens fremstilling har slag-side til fordel for såkalte indeksfond – aksjefond som passivt repliserer kursutviklingen i en bestemt referanseindeks. Avisens kildeutvalg legger særlig vekt på indeksfondenes lave kostnadsnivå.

Dessverre gir ikke ensidig vektlegging av kostnader automatisk det beste resultatet i aksjesparing. Kostnader er et viktig og forutsigbart element i investeringsbeslutningen. Alt annet likt er det selvfølgelig bedre jo lavere kostnadene er. Men alt annet er sjelden likt.

Aktiv forvaltning gir mulighet for meravkastning

Mange fondsforvaltere har som ambisjon å levere høyere avkastning enn fondets referanseindeks (som reflekterer gjennomsnittsavkastningen i verdipapirmarkedene som fondet kan investere i). Slike fond kalles for aktivt forvaltede fond.

Noen forvaltere klarer også å slå markedsindeksen i sin forvaltning, og slike gode resultater opplever mange som svært attraktivt. Prisen vi betaler for muligheten til å få mer avkastning enn markedet er gjerne et høyere honorar enn vi må betale i passivt forvaltede fond.

Passiv forvaltning er prisgunstig

Passivt forvaltede fond tar sikte på å avspeile avkastningen i et bestemt verdipapirmarked så tett som mulig, og investerer derfor stort sett i de samme verdipapirene som inngår i markedsindeksen.

I passivt forvaltede fond er du nærmest garantert at fondet ikke slår referanseindeksen. Avkastningen vil over tid være indeksavkastningen minus løpende kostnader. Samtidig er kostnadene du betaler gjennomgående lavere enn i aktivt forvaltede fond.

Ingen kan forvalte gratis

Over tid vil uansett gjennomsnittet av alle fond gi lavere avkastning enn markedsindeksen. Grunnen til det er at markedsin-

deksten ikke tar hensyn til de løpende kostnadene som reduserer avkastningen, mens all forvaltning er forbundet med kostnader enten den er passiv eller aktiv.

I en rapport til Finansdepartementet i november 2008 (<http://is.gd/bMZi6>) undersøker Kredittilsynet kostnadsdata fra norske verdipapirfond og sammenligner med fond i en rekke andre land.

Kredittilsynet skriver i rapporten at dataene ikke gir noen grunn til å hevde at norske aksjefond er dyrere enn aksjefond i de andre land det er sammenlignet med.

Det viktigste er å delta

Både aktivt forvaltede aksjefond og indeksfond er gode sparealternativer.

Ønsker du å få bedre avkastning enn resten av markedet er det blant de aktive fondene du må lete. Du får muligheten til meravkastning, men risikerer samtidig å få mindre.

Er du derimot fornøyd med litt mindre enn markedsavkastningen er passive fond utmerkede alternativer.

Selv om et fond ikke slår sin referanseindeks eller topper sin fondsgruppe i en bestemt periode så betyr ikke det at du har gjort et dårlig sparevalg. Dersom du velger et aktivt forvaltet fond vil det på ulike tidspunkt og for ulike tidsperioder svært ofte være andre aktive fond enn ditt som har gjort det best. I neste periode er det kanskje ditt fond som ligger på topp.

Uansett er det ikke slik i fondsinvesteringer at vinneren tar alt og resten går sultne hjem. Det viktigste er å delta fordi alle som deltar får del i aksjemarkedets forventede meravkastning.

Prioriter riktig for å komme i gang

Ikke la det beste bli det godes fiende. Forventningsmessig kommer du dårligere ut ved å sitte på gjerdet (eller i banken) enn ved å velge det som kanskje i fremtiden viser seg å ha vært et gjennomsnittlig aksjefond.

Verdipapirfondenes forening anbefaler derfor at du får det viktigste på plass først, og deretter tar for deg de øvrige problemstillingene i tur og orden.

Slik bør en prioritere:

1. Det viktigste er å komme i gang med riktig spareform: Langsiktige sparepenger bør plasseres i aksjefond. Andelen aksjer i sparingen er den desidert viktigste sparebeslutningen en fondskunde må ta. Her er det viktig å vurdere hele spareporteføljen (inkludert pensjonsordninger og boligformue).

Norske husholdninger har i lang tid hatt svært lav andel aksjer i sin sparing og mye langsiktige sparepenger i bankinnskudd. Dette svekker forventet avkastning på lang sikt. Uteblitt meravkastning er en mye større kostnad for den enkelte husholdning enn kostnadsdifferansen mellom et aktivt og passivt forvaltet aksjefond.

Husk også at det forventningsmessig er slik at jo tidligere en kommer i gang med aksjesparing, desto lengre tid vil sparepengene høste av aksjemarkedets forventede meravkastning.

2. Nest viktigst er å finne et egnet investeringsmandat: Noen aksjefond har brede investeringsmandater og fordeler midlene på flere bransjer og geografiske regioner. Andre aksjefond konsentrerer seg om enkeltregioner eller bransjer. Uansett om du velger å investere i flere konsentrerte fond eller et bredt fond anbefaler Verdipapirfondenes forening at en sprer aksjesparing på flere land og bransjer.

3. Så kommer valg av forvaltningsstrategi:

Valg av forvaltningsstrategi handler om mer enn aktiv versus passiv forvaltning. Det handler også om hvorvidt en satser på verdiselskaper versus vekstselskaper, små versus store selskaper, krav til etikk i den operative forvaltningen etc. Her vil ulike fondssparere ha ulike preferanser.